

Kipeästä aiheesta rehellisesti ja realistisesti

Maria Autio: Paperisudet
Karisto 2005.

"Mä en halua herätä". "Mä en halua mennä sinne". Näihin ajatuksiin Salla herää, tietäen mikä koulussa odottaa: "Yökkönen, pösilö". "Kukaan ei voi sietää sua!" "Sulla on tänne porttikielto!" Kotona Salla ja äiti näkevät ikkunasta, kun "kaverit" tuovat koiranpaskapussin kuistille. Äiti kysyy onko Salla riidellyt tyttöjen kanssa. Salla raivostuu. Hänen tekee mieli hakea pussi keittiön pöydälle ja sanoa äidille, että sun tyttärtä kiusataan koulussa, on kiusattu jo vuosia. *Etkö sä todellakaan haista mitään? Vai etkö sä vaan välitä?*

Maria Aution *Paperisudet* tarttuu kipeään aiheeseen rehellisesti ja realistisesti. Sallan, Alettan ja Virvan kautta Autio kuvaa kiusatun ja ahdistuneen nuoren naisen päivittäistä elämää, jossa usein pyörii ajatus "mä en jaksa enää elää". Elämä ahdistaa niin koulussa kuin kotonakin, vaikeuksien keskellä nuori on niin yksin. Ahdistuneisuus tarttuu välillä lukijaankin, mutta onneksi tarinassa on myös valoisia puolia – kiusattukin voi löytää ystäviä ja helpotusta ahdistukseensa.

Tarinaa kerrotaan välillä myös kiusaajan näkökulmasta, kuvataan pahan olon levittäjän ajatuksia, tuntemuksia ja kuinka kiusaajakin saattaa voida pahoin. Niin luonnollisesti kuin nämä kohdat tulevatkin tarinassa esille, silti ne eivät tunnu kuuluvan siihen. Niistä tulee mieleen ilmaisu "selittelyn makua" – syntyy vaikutelma siitä, että kertomuksessa on ikään kuin pakko tuoda esille miksi kiusaaja kiusaa, vaikka kiusaamiselle ei usein kummempia syitä tarvita.

Paperisudet on Aution esikoisproosateos, mutta Autiolle on kertynyt kokemusta kirjoittamisesta jo aiemmin. Vuonna 1987 hän voitti J. H. Erkon runokilpailun ja esikoisrunokoelma ilmestyi vuotta myöhemmin. Kokemus näkyy myös Paperisusissa. Kerronta ja dialogit sujuvat, eri murteiden käyttö piristää ja tuo kerrontaan luonnollisuutta. Se-pronominin jatkuva käyttö persoonapronominina kuitenkin ärsyttää, vaikka onkin puhekielessä niin yleistä.

Paperisudet säväyttää siinä mielessä, että monia hankalia ja niin usein pinnan alle painettuja aiheita tuodaan esille: erilaisuus, muiden hyväksyntä, kotoa saatu tuki ja turva sekä kiusaaminen ovat niitä suuria nuoren ihmisen maailmaa muokkaavia asioita, jotka ovat joka päivä läsnä, mutta silti niin vaiettuja. Autio osaa eri henkilöhahmojensa kautta tuoda mainittuja seikkoja ajatuksia herättävästi esille. Mutta niin taitavasti ja elävästi kuin Autio tarinaansa hahmotteleekin, silti tuntuu että teoksesta jää puuttumaan se "viimeinen pisara", piste iin päälle, joka puhaltaisi tarinan ja henkilöhahmot lopullisesti elämään.

Maria Loikkanen